

Et recomanem que realitzis aquestes activitats a fi de practicar i repassar una part de la matèria donada aquest curs.

LA A/E NEUTRA

1 Llegeix el text següent i fixa't que els mots en negreta duen la vocal a o e subratllada. Aquestes grafies representen el so de la vocal neutra.

Dues amigues

Anàvem quasi sempre a **casa** de la Tània **despres** de l'**escola** i els **dissabtes** i **diumenges** que ens **podíem** trobar també. Ella **podía** portar qui volia a casa, però preferíem estar **soles**.

Sempre hi feia olor de pa acabat de fer, de **menjar** o només de **pomes escalivades**, perquè la **mare** de la Tània, la Britten, no tenia cap **treball** fix i estava quasi sempre a casa. Pintava **quadres**, feia bols de **terrissa** o se n'anava a **teixir** tapissos. Era **artísta** i volia arribar a fer aquella cosa tan bonica, tan **especial**, que tothom havia de **pensar** que era la millor del món.

Sempre havia tingut **moltes ganes** que la Tània portés **amiges** a casa, però jo vaig ser la primera que hi va portar. La Britten em **mirava** molt encuriosida i vaig notar que no **entenia** per què jo havia de ser tan especial per a la Tània. Era allà amb la seva trena **groga** gruixuda i tot li **semblava** divertit.

La Britten era gairebé més criatura que la Tània i jo. Tenia amics que **veníen**, i **seíen**, i se n'**anaven** per tornar més tard. **Parlaven** de com podia ser tot i per què no era així i del que es podia fer per canviar les coses. Els **sentíem** murmurar i riure a través de la porta tancada de l'habitació de la Tània. Els **trobàvem** infantils però d'una manera rara.

Per a mi era fantàstic que res no fos com a casa. Que **podíes** tenir les **coses desordenades**, bullir el te i fer xocolata desfeta, tirar-te a les **butaques**, estirar els peus sobre la taula escoltant cançons amb el volum al màxim.

Ens **pintàvem** amb llapis de colors i pinzells i **cremes** que l'**amiga** de la Britten havia portat d'uns grans magatzems on **treballava**. Em vaig pintar una **boca vermella** desconeguda, que somreia descaradament. Em vaig dibuixar una **ratlla negra** al voltant dels ulls que em feia **semblar** més gran. Amb una cinta al front lligada al clatell **ballàvem descalces** fins que ens rodava el cap i perdíem l'alè. Ens tiràvem sobre el llit, esgotades i **felíces**.

Ens **trobàvem** com un ocell a la branca més alta d'un **arbre**: **lliures**.

ANNA-GRETA WINBERG,

Au, no siguis criatura. La Magrana. (text adaptat)

Comprensió lectora

2 Indica la resposta correcta:

a Amb qui preferien estar les dues amigues?

- amb la mare soles
 amb els amics amb la colla

b Què volia arribar a ser la mare de la Tània?

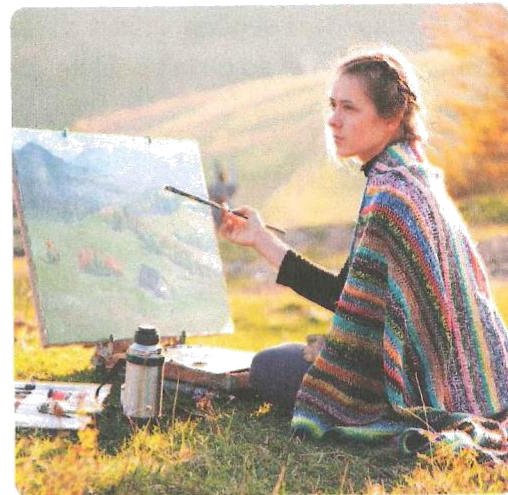
- La millor artista del món. Una bona cuinera.
 Pintora de quadres abstractes. La millor mare del món.

c Com són els amics de la Britten, segons les dues amigues?

- infantils avorrits
 adults insuportables xerraires

d En els seus jocs, com se sentien les dues amigues?

- vigilades lliures
 acompanyades escoltades

Ortografia

La vocal neutra

Les vocals **a** i **e** en posició àtona tenen el so **neutre** [ə]. Com que es pronuncien igual, per no confondre-les a l'hora d'escriure-les convé saber algunes regles ortogràfiques.

La vocal neutra en terminacions nominals

- Els noms masculins s'escriuen amb **-e**: *poble, sastre, home*.
- Els noms femenins s'escriuen amb **-a**: *camisa, platja, dona, sabata*.

El plural dels noms acabats en **-e** o en **-a** s'escriu amb **-es**: *pobles, arbres, cames, frases, dones*, etc. Cal tenir en compte els canvis següents: *vaca-vaques, dolça-dolces, alga-algues, taronja-taronges, llengua-llengües, pasqua-pasqües*.

- S'escriuen amb **-a** els noms masculins acabats en: **-arca** (*monarca*), **-ista** (*pianista*), **-cida** (*insecticida*), **-ta** (*poeta*), **-ma** (*drama*).
- S'escriuen amb **-e** alguns noms femenins: *mare, classe, febre, llebre, frase, imatge, piràmide, torre*, etc.

3 Escriu en singular els mots següents del text de lectura:

1 dissabtes _____	5 escalivades _____	9 coses _____
2 diumenges _____	6 quadres _____	10 butaques _____
3 soles _____	7 ganes _____	11 descalces _____
4 pomes _____	8 amigues _____	12 felices _____

4 Escriu el plural d'aquests mots del text de lectura:

1 casa _____	5 xocolata _____	9 boca _____
2 mare _____	6 rara _____	10 ratlla _____
3 terrissa _____	7 trena _____	11 branca _____
4 artista _____	8 groga _____	12 arbre _____

5 Escriu l'article corresponent davant de cada nom i completa els mots:

1 _____ llibr_____	4 _____ garatg_____	7 _____ taxist_____	10 _____ poem_____
2 _____ fras_____	5 _____ balen_____	8 _____ torr_____	11 _____ febr_____
3 _____ pijam_____	6 _____ cotx_____	9 _____ planet_____	12 _____ llebr_____

6 Completa els mots amb a o e:

1 Carm_____	4 catàstrof_____	7 faring_____	10 Iren_____	13 higien_____
2 fas_____	5 palet_____	8 class_____	11 imatg_____	14 bas_____
3 dentist_____	6 telegram_____	9 monarc_____	12 suïcid_____	15 fotogram_____

7 Escriu el singular dels mots següents:

1 aigües _____	4 bonances _____	7 platges _____
2 barques _____	5 Pasqües _____	8 dolces _____
3 pluges _____	6 botigues _____	9 taronges _____

La vocal neutra en terminacions verbals

Si després de la vocal neutra no hi ha cap més grafia, s'escriu **-a**: *canta, plora, balla*.

Excepcions:

- Algunes formes verbals: *obre, corre, vine, omple*.
- Els infinitius acabats en **-re**: *escriure, ploure, rebre*, etc.

Si el verb acaba en vocal neutra seguida d'un altre so, s'escriu **-e**: *cantes, cantàvem, ballen, ballàveu*.

8 Escriu la segona persona del singular de l'imperfet dels verbs següents:

1 anàvem _____	4 feia _____	7 seien _____
2 podia _____	5 estava _____	8 trobàvem _____
3 volia _____	6 venien _____	9 mirava _____

9 Completa els verbs amb a o e:

1 camin_____n

4 corr_____

7 ompl_____

2 vin_____

5 ned_____

8 plour_____

3 dibuixav_____

6 obr_____

9 pintàv_____m

La vocal neutra a interior de paraula

Per aclarir la grafia corresponent a la vocal neutra, cal buscar un altre mot de la mateixa família en el qual la vocal sigui tònica: *terreny-terra; tauleta-taula*.

En el cas dels verbs, cal buscar una forma verbal en què la vocal sigui tònica: *rentar-rento, pagar-pago, pegar-pego*.

Les formes dels verbs **jeure, néixer, treure, fer** i **saber** (i derivats) s'escriuen amb **a** quan l'arrel del verb és àtona: *jaiem, jagut; trauré, traieu; naixem, naixia; faré, faria; sabia, sabut*.

10 Completa els verbs següents amb a o e i, si tens dubtes, consulta'ls en el text de la lectura:

1 pr____f____rí____m

4 c____nviar

7 s____ntí____m

10 tr____b____llav_____

2 ____rribar

5 ____nt____ni____

8 tiràv_____m

11 s____mblar

3 p____nsar

6 p____rlav____n

9 ____stirar

12 b____llàv_____m

11 Omple els buits amb a o e i, després, escriu el mot de la mateixa família en què t'has basat:

1 fin____stral → _____

7 comp____nyia → _____

2 mal____ltia → _____

8 t____mporal → _____

3 f____rreteria → _____

9 ll____nyataire → _____

4 treb____llador → _____

10 t____sseta → _____

5 cab____lles → _____

11 fan____lets → _____

6 p____ixateria → _____

12 fr____dolic → _____

12 Completa els verbs amb a o e i escriu-ne la primera persona del singular del present d'indicatiu:

1 s____ntirem → _____

6 av____ncés → _____

2 g____staré → _____

7 carr____garem → _____

3 m____njàveu → _____

8 b____ixés → _____

4 proj____ctava → _____

9 arr____ncava → _____

5 ass____quen → _____

10 ap____guem → _____

13 Explica la regla ortogràfica que afecta la vocal en negreta dels mots següents:

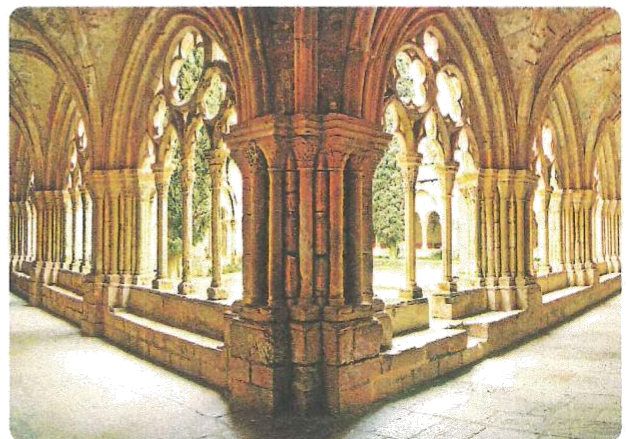
- 1 llampegar: _____
- 2 idiota: _____
- 3 seuriem: _____
- 4 papereria: _____
- 5 neixo: _____
- 6 tenista: _____
- 7 obre: _____

Divergències entre el català i el castellà

català amb e	castellà amb a	català amb a	castellà amb e
Esteve	Esteban	assassí	asesino
orgue	órgano	ambaixada	embajada
darrere	detrás	avaria	avería
monestir	monasterio		
assemblea	asamblea		
nedar	nadar		
meravella	maravilla		
disfressar	disfrazar		
albercoc	albaricoque		

14 Completa els mots amb a o e:

- 1 L'Estev___s'ha comprat un orgu___.
- 2 Vam acampar d___rrere del mon___stir.
- 3 En l'ass___mblea d'avui, els socis decidiran el futur del club.
- 4 La policia va arrestar l'ass___ssí.
- 5 He anat a l'___mbaixada a recollir el document.
- 6 El cotxe té una av___ria molt important.
- 7 El meu germà es va disfr___ssar de goril·la.
- 8 Hem comprat alb___rcocs.
- 9 Al matí n___dem durant una hora.
- 10 Aquest paisatge és una m___ravella.

1 Separa les paraules d'aquest text perquè les frases s'entenguin i escriu-lo correctament a sota. És la descripció d'una persona.

L'Esteve era un home baixet i gras. El seu rostre era d'expressió franca, però molt colrat del sol. Tenia uns ulls molt brillants i un nas allargat. Les seves celles espesses s'ajuntaven en arrufar-les. Les arrugues al cara colradat dibuixaven una expressió divertida. Era destre en tota mena de músiques. El pitjor era la tendència a provocar baralles.

Traducció

2 Tradueix el text següent al català. Consulta el diccionari, si et cal. Després conversa amb un company o una companya sobre les semblances i les diferències ortogràfiques entre el català i el castellà.

Los nietos que eligen a sus abuelos como «favoritos» suelen vivir en el mismo pueblo o ciudad y tienen mayor influencia sobre ellos que los que viven a distancia. También son considerados «abuelos favoritos» aquellos con los que más tiempo se pasa y, por tanto, más actividades conjuntas se realizan, es decir, con quienes interactúan más.

PAULINO CASTELLS, *Queridos abuelos*. CEAC. (text adaptat)

El text descriptiu

Una persona es pot descriure:

- **físicament** (estatura, complexió, forma del cap i de la cara, nas, ulls, boca, cabells, gestos, moviments, vestit, etc.)
- **anímicament** (què pensa, quins són els seus sentiments, com reacciona en determinades situacions, etc.)

També es pot elaborar un text que combini la descripció física i anímica.

Per escriure un text descriptiu, cal seguir aquests passos:

- 1 **Planifica**, fes l'esquema de les idees que desenvoluparàs.
- 2 **Redacta** la primera versió del text descriptiu.
- 3 **Revisa**, corregeix i redacta la versió definitiva.

3 Escriu un text descriptiu d'una de les persones següents:

- Descripció física d'un amic o d'una amiga.
- Descripció anímica d'un professor o d'una professora.
- Descripció física i anímica del pare o de la mare.

1 D'acord amb la definició, completa la paraula amb la síl·laba corresponent acabada en vocal neutra:

- 1 Líquid que prové de la fermentació del vi. → vina_____
- 2 Lloc cobert on s'allotja el bestiar. → esta_____
- 3 Agradable, bondadós. → afa_____
- 4 Apèndix mòbil d'alguns animals que els serveix com a òrgan del tacte i de pressió. → tenta_____
- 5 Dia assenyalat en què es celebra una festa. → dia_____
- 6 Abundor d'alguna cosa nociva. → pla_____
- 7 El qui viu de captar. → captai_____
- 8 Reixa que circumda un espai de terreny. → tan_____

2 Escriu el verb corresponent a cada definició. El verb té una vocal neutra a l'interior.

- 1 Fer esdevenir fresc. → _____
- 2 Reconèixer els pecats. → _____
- 3 Reservar una part dels diners. → _____
- 4 Agafar una barca. → _____
- 5 Fer senyes amb els ulls. → _____
- 6 Suscitar un problema, una qüestió. → _____

El diccionari electrònic

3 Llegeix el text, consulta en un diccionari electrònic el significat dels mots en negreta i escriu-lo a continuació:

La gèlida pluja primaveral va **amarar** les pedres de la torre, el vent va **espetegar** els angles i els marges del terrat. La cambra era tranquil·la, ombrejada. Una claror **somorta** il·luminava el racó de la porta. La infermera roncava **plàcidament** al llit, el nadó jeia **bocaterrosa** dins el bressol. Argaven mirava el bressol. L'havia **cercat** en entrar a la cambra, o més aviat l'havia vist, havia sabut on era sense mirar.

ÚRSULA K. LE GUIN, *Les dotze direccions del vent*. Proa. (text adaptat)

- amarar: _____
- espetegar: _____
- somorta: _____
- bocaterrosa: _____
- plàcidament: _____
- cercat: _____